

Сервис за десерт

Аустроугарска монархија, 1890–1895.

Фабрика уметничке керамике Карла Рудолфа Дитмара, Знојмо, Моравска

мајолика, бојена, глазирана

Тацна: пречник 31,5 cm; висина 17 cm

тањирачи: пречник 20 cm; висина 3 cm

МПУ инв. број 23930

Сервис за десерт настао је у фабрици за уметничко обликовање керамике Карла Рудолфа Дитмара (Karl Rudolf Ditmar), у Знојму (Моравска). Састоји се од седам делова: тацне на високом постољу и шест идентичних тањирачи за колаче. Обликован у сецесијском маниру, сервис је настао у периоду од 1890. до 1895. године, на шта указују и ознаке на полеђини предмета.

На централном делу кружне основе тацне и тањирачи налази се подглазурни сликани украс у виду пастелних цветова на пастелно зеленој позадини. Око њега се протеже венац од моделованих и бојених вегетативних преплета са местимичном позлатом; они чине обод тањирачи који подсећа на једну врсту чипке од мајолике. Тацна има много већи пречник од тањирачи и уздигнута је на високо, декоративно обрађено керамичко постоље. На полеђини тањирачи или са унутрашње стране постоља тацне налазе се ознаке фабрике Карла Рудолфа Дитмара у Знојму.

Карл Рудолф Дитмар (1818–1895) започео је своју каријеру 1839. године у Бечу, где је са својим братом Фридрихом (Friedrich Ditmar) био познат по увозу уљаних лампи. Од 1841. године, браћа Дитмар покрећу самосталну производњу уљаних лампи. Убрзо постају познати по дизајну чувених бечких *modérateur* лампи (*Viennese Moderateur Lamp*), а посебно по телу лампе које обликују у керамици и додају му посебне украсе.

Године 1879. Рудолф Дитмар оснива фабрику уметничке керамике у Знојму (Моравска), где од 1885. почиње да се бави производњом и обликовањем употребних предмета. Производи ове фабрике убрзо су постали познати по својој раскошној декорацији у глазираној мајолици. Дитмар је значајно допринео развоју и успостављању стручне школе за индустријску керамику 1872. године у Знојму; ова школа је посебну пажњу поклањала изради керамичког посуђа. Фабрика је од самог настанка имала посебно конструисану керамичку пећ чији је творца био сам Дитмар. После смрти Рудолфа Дитмара 1895. године, фабрику су купила браћа Рихард и Оскар Лихтенштерн (Richard and Oskar Lichtenstern). Након 1920. године, фабрика се спојила са компанијом *Brüder Urbach* (*Brothers Urbach*; Браћа Урбах) и од 1924. године послује под фирмом Дитмар-Урбах (Ditmar-Urbach). После Другог светског рата она носи име *Ostmark Keramik Aktiengesellschaft*. Године 1945. фабрика је национализована и постала је једна од најиновативнијих компанија у округу Знојмо.

Литература:

Zalesakova, M. 2012

Keramická nádobka z produkce znojenské továrny, Brno: Masarikova Univerzita.

Pátý, P. 1983

Keramické řemeslo na Znojensku, Znojmo: Jihomoravské muzeum.

Desert Set

Austro-Hungarian Empire, 1890–1895

Art Pottery Factory of Carl Rudolf Ditmar, Znam, Moravia
majolica, painted, glazed

Serving Platter: diameter 31.5 cm; height 17 cm

Plates: diameter 20 cm; height 3 cm

MAA Inv. No. 23930

This desert set was created in Art Pottery Factory of Carl Rudolf Ditmar, in Znam, Moravia. It consists of seven pieces: a serving platter on high stand and six identical plates. Designed in the style of Secession, the set was created between 1890 and 1895, as indicated by the stamps on the bottoms of the objects.

The central part of the round base of the platter and the plates are covered with underglazed painted decoration in forms of pastel flowers on the pastel green background, encircled by garlands formed by raised, modeled, and painted vegetative interlacing with stationary gilding; they form the rims of the plates that resemble a specific form of majolica lattice. The platter itself is much larger in diameter in contrast to the plates, and it rests on high decorative ceramic stand. On the bottoms of the plates, as well as on the inner side of the stand of the platter, there are marks of the factory of Carl Rudolf Ditmar in Znam.

Carl Rudolf Ditmar (1818–1895) began his career in 1839 in Vienna, where he and his brother Friedrich were well known as importers of oil lamps. In 1841, Ditmar Brothers started their own production of oil lamps. They became reputed designers of famous Viennese *modérateur* lamps (*Viennese Moderateur Lamp*), and especially of lamp bodies made of ceramics, to which they applied a special kind of versatile decorations, very soon.

In 1879, Rudolf Ditmar founded his factory of art ceramics in Znam (Moravia), where in 1885 he started production and decoration of objects for everyday use. This factory's products become famous for their luxurious decorations in glazed majolica almost immediately. Ditmar contributed to the development and establishment of the professional school for industrial ceramics in Znam in 1872; this school paid special attention to the fabrication of ceramic vessels. The Factory featured a specially constructed ceramic furnace, designed by Ditmar himself. After Rudolf Ditmar's death in 1895, brothers Richard and Oskar Lichtenstern bought the Factory. After 1920, the Factory merged with *Brüder Urbach* (*Brothers Urbach*) Company, and, as of 1924, worked under Ditmar-Urbach title. After the Second World War, it acquired the name of *Ostmark Keramik Aktiengesellschaft*, and after nationalization in 1945, it became one of the most innovative companies in the district of Znam.

Literature:

Zalesakova, M. 2012

Keramická nádobka z produkce znojenské továrny, Brno: Masarikova Univerzita.

Pátý, P. 1983

Keramické řemeslo na Znojensku, Znojmo: Jihomoravské muzeum.

Biljana Crvenković

ОТКУПНА НАГРАДА МУЗЕЈА ПРИМЕЊЕНЕ
УМЕТНОСТИ ДОДЕЉЕНА НА 45. МАЈСКОЈ
ИЗЛОЖБИ

Стручни жири, који су чинили кустоси Одсека савремене примењене уметности (Бојана Поповић, Слободан Јовановић), представници историјских одсека (Јелена Пераћ) и в. д. директор Музеја, Љиљана Милетић Абрамовић, доделио је Откупну награду 45. мајске изложбе Златку Цветковићу за **прототип торбе за лаптоп**, који је поручила Етно мрежа д.о.о. из Београда. Прототип је израђен од ручно пустоване вуне и кепера, а декорисан извезеним мотивом који је инспирисан орнаментом са зубуна. Торба/прототип је у облику јастука који, када се стави у крило, постаје потпора и изолатор између тела и рачунара. Ту функцију потпомаже унутрашње јастуче напуњено плевом, које се може користити и као путни јастук.

Златко Цветковић (1971) је дипломирао на Факултету примењених уметности у Београду, на одсеку Дизајн текстила (1996) и магистрирао на истом факултету, на предмету Таписерија, код менторке професорке Јадранке Симоновић (2001). У звању вишег уметничког сарадника запослен је на Факултету примењених уметности у Београду, на одсеку Дизајн текстила. Члан је уметничке групе ЛУМ (1996–1998), уметничког удружења ПУНКТ (1999–2001), Европске мреже за текстил (European Textile Network; од 2007. године), као и УЛУПУДС-а (од 1997. године). Остварења Златка Цветковића налазе се у колекцијама Музеја примењене уметности у Београду, Музеја примењене уметности у Риги (Летонија) и Атељеа 61 у Новом Саду.

Поред многобројних награда и признања за свој рад, Златко Цветковић је 2004. године, на 36. мајској изложби добио Откупну награду Музеја примењене уметности за дело *Ноктурно у белом*.

PURCHASE PRIZE OF MUSEUM OF APPLIED ART
AWARDED AT 45th MAY EXHIBITION

The professional jury comprised of the curators from Department for Contemporary Applied Art (Bojana Popović, Slobodan Jovanović), the representative of the historic departments (Jelena Perać) and Ljiljana Miletić Abramović, acting director of the Museum of Applied Art, awarded the *Purchase Prize of the 45th May Exhibition* to Zlatko Cvetković for his **prototype for the laptop case** commissioned by *Etno mreža d.o.o. (Ethno Network, Ltd.)* from Belgrade. The prototype is made of hand pressed wool and keper fabric, and is decorated with a motif inspired by an ornament found on *zubun* (traditional sleeveless dress for women). This case/prototype is in the shape of a cushion, which, when placed on the lap, becomes at the same time the lap cushion and the insulator between a body and a computer. This function is supported by the inlaid pad filled with chaf, and which can be used as travel pillow as well.

Zlatko Cvetković (1971) graduated from Department of Textile Design, Faculty of Applied Arts in Belgrade (1996) and earned his MA degree in Tapestry from the same Faculty, with Prof. Jadranka Simonović serving as mentor (2001). He is engaged as a senior art associate at Department for Textile Design, Faculty of Applied Arts in Belgrade. He was a member of the Group LUM (1996–1998), of Art Association PUNKT (1999–2001), and is a member of European Textile Network (as of 2007), and ULUPUDS (as of 1997). Art works done by Zlatko Cvetković are housed in the collections of Museum of Applied Art in Belgrade, Museum of Applied Arts in Riga (Letonia), and in Studio 61 in Novi Sad.

Zlatko Cvetković won the Purchase Prize of Museum of Applied Art at the 36th May Exhibition, for his *Nocturn in White*, alongside numerous prizes and awards for his work.

Бојана Поповић

Bojana Popović

